

การสร้างพระไตรปิฎกเทศนา

ฉบับหลวง

294.318

๓ ๑๔๑ ก

เรื่อง

การสร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง

เจ้าภาพ

พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ

นายวาที ถนอมจันทร์

(หมอวาทีเปรียญ)

ณ วัดพระพิเรนทร์

294.318

ต 941 ก

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖

มอบให้ห้องสมุด
ฉบับนี้มาทำการ จาก
พิทักษ์ไพรวรรณ

เรื่อง
หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
จังหวัดบุรี

การสร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง

เจ้าภาพ

พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ

นายวาท ถนองจันทร์

(หมอวาทเปรียญ)

ณ วัดพระพิเรนทร์

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖

หอสมุดแห่งชาติ

ที่ ๘๓/๒๔๕๖

กรมการศาสนา
กระทรวงวัฒนธรรม

๕ มกราคม ๒๔๕๖

เรื่อง การพิมพ์หนังสืออันสังสการสร้างพระไตร-
ปิฎกเทศนาฉบับหลวง

แจ้งความมายัง นางสาววลัย ถนองจันทร์

หนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๕๖ มอบผู้แทน
ไปติดต่อขอ อนุญาตพิมพ์ หนังสืออันสังสการสร้าง
พระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง สำหรับแจกในงาน
ศพ นายวาท ถนองจันทร์ นั้น

กรมการศาสนาพิจารณาแล้ว อนุญาตให้จัด
พิมพ์ได้ตามความประสงค์ กับขออนุโมทนาในการ
กุศลด้วย.

ด้วยความนับถือ

บุญช่วย สมพงษ์

(นายบุญช่วย สมพงษ์)

อธิบดีกรมการศาสนา

เลขห้อง

เลขหมู่ 2940 318

๗ 941 ก.

เลขทะเบียน

บ. ๑๘๐๕๖๕

ชาติะ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๐
มรณะ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕
อายุ ๖๖ ปี

ประวัติสังเขป

นายวาท ถนองจันทร์ เกิดปีกุก วันจันทร์ที่ ๕
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๐ เป็นบุตร นายจันทร์ นางยิ้ม
ถนองจันทร์ เมื่อปฐมวัยได้ศึกษาอยู่ที่วัดสุทัศน์
เทพวรารามจนได้เป็นมหาเปรียญ เมื่อได้ลาสิกขา
แล้ว จึงได้มาฝึกฝนอบรมในวิชาแพทยแผนโบราณ
กับ ม.จ. เปื้อง ชุมแสง และได้ประกอบอาชีพเป็น
แพทยแผนโบราณมาจนทุกวันนี้

นายวาทได้ทำการสมรสกับนางยวง เกิดบุตร
ด้วยกัน ๔ คน คือ ๑ น.ส. ลาวัลย์ ถนองจันทร์
๒ นางสดศรี ศิริวิสูตร (ภรรยา ร.ท. แซ่ม ศิริวิสูตร)
๓ ด.ช. กร ถนองจันทร์ (ถึงแก่กรรมแล้ว) ๔ น.ส.
วัลลภา ถนองจันทร์ ภรรยาคนนี้ได้ถึงแก่กรรมจึง
ได้มีภรรยาใหม่ คือ นางบุญชู

ครั้นมาเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๕๕ เนื่องจาก
การตรากตรำในงานอาชีพ นายวาทได้เริ่มป่วยและ
อาการป่วยหนักลงจนถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๕๕ ก็ถึง
แก่กรรมด้วยความสงบ

ในขณะที่นายวาท ถนองจันทร์ ยังมีชีวิตอยู่ได้
 เป็นเจ้าของร้านขายยาหมอไทย (สีกกเสาชิงช้า)
 ปรกติเป็นคนมีนิสัยสลับโอบอ้อมอารี มีจิตใจฝักใฝ่ใน
 พระธรรมอยู่เป็นนิจ อาทิเช่นสร้างพระไตรปิฎกฉบับ
 หอพระสมุด ให้พระภิกษุสงฆ์คั่นคว่ำหลักพระธรรม
 เป็นต้น.

ราชเตปิฏกเทศนาธัมมทานกถา^๑

ว่าด้วยอานิสงส์สร้างพระไตรปิฏกเทศนาฉบับหลวง
(จากหนังสือการสร้างพระไตรปิฏกฉบับหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ
สพฺพรตํ ธมฺมรตํ ชินาติ
ตณฺหกุขโย สพฺพทุกฺขํ ชินาตีติ ฯ

บัดนี้จะได้วิดิชันหาพระธรรมเทศนาในราชเตปิฏก
เทศนาธัมมทานกถา แลตั้งอานิสงส์แห่งธรรมทานการสร้าง
พระไตรปิฏกเทศนาฉบับหลวง พอเป็นเครื่องฉลองครุฑ
ประดับปัญญาบารมี เพิ่มพูนบุญราศีส่วนธรรมส่วนมัยและ

---

๑ นายโชติ ทองประยูร กรรมการแปลพระไตรปิฏกฝ่าย
คฤหัสถ์ เรียบเรียง พระเทพเวที (พิน ชุตินฺธโร ป. ๙)
หัวหน้าแผนกแปลพระสูตร ตรวจแก้

ดั้มา ปฏิบัติ แห่งท่าน ดำรงชนพุทธบริษัทผู้มีมนต์ร่วมเป็น
 เอกฉันท ^๒ พร้อมเพรียงกันสดะทรพยุธราคมภรพระไตร
 บัญญัติเทศนาฉบับหลวงเพื่อเป็นลัทธิธรรมทาน แด่เจ้าจัดการ
 อัญเชิญมาประกอบพิธีมหกรรมการฉลอง เป็นลัทธิสมโภช
 โดยมโหฬารภาพ เพื่อแสดงความปิติโลมณต์ปดาบปดิม
 นิยมยนิคด้วยตนเอง กับชักชวนให้ผู้อื่นได้พัฒนชื่นชม
 โลมณต์อนุโมทนาดำรุการ ในกุศลกิจลัทธิธรรมทานที่
 ได้บำเพ็ญมา ดำรงเป็นปฏิทานมัย อนุโมทนามัย บุญ
 กิริยาทั้งสองสถาน ทั้งเป็นการแสดงธัมมการจะความ
 เคารพนบถนอบต่อพระธรรมให้ปรากฏเฉพาะหน้า แต่ใน
 เบื้องตนแห่งพระธรรมเทศนาที่จะวิธชชนาถึงผลานิสงค์แห่ง
 การสร้างพระไตรบัญญัติเทศนาฉบับหลวงนี้ จะขอหยิบยก
 นำประวัติพระไตรบัญญัติ พร้อมกับความสำคัญขอพระไตร
 บัญญัติมาวิธชชนาเสียก่อน

คำว่า "พระไตรบัญญัติ" นี้เป็นชื่อของคัมภีรพระพุทธ-
 ศาสนา เป็นคัมภีรที่รวบรวมพระพุทธวจนะคำสอนธรรมคำ
 สั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไว้เป็นหมวดหมู่

ตามลักษณะและประเภทอันเดียวกัน ก็การจัดสรรพระ
 พุทธวาระรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบเป็นหมวดเป็นหมู่
 ดำเนินรูปเป็นคัมภีร์พระไตรปิฎกตั้งกล่าวหา ได้เริ่มมีมา
 แต่ครั้งแรกทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรก ซึ่งพระ
 อรหันต์พุทธสาวกจำนวน ๕ ๐ ๐ รูป มีพระมหากัสสปเถระ
 พระอุบาลีเถระ และพระอานันทเถระ เป็นหัวหน้า ได้
 ประชุมกันทำสังคายนาพระธรรมวินัย ณ กรุงราชคฤห์มหา
 นครแห่งมคธรัฐ โดยอาศัยพระบรมราชูปถัมภ์แห่งพระ
 มหากษัตริย์พระเจ้าอชาตศัตรูราช เมื่อพุทธศักราชล่วง
 แล้วได้ ๓ เดือน นับแต่วันพุทธปรินิพพาน โดยปรารภถึง
 การที่พระภิกษุผู้รักษาวินัยธรรมบรรพชิต ยังอาจกล่าวจ้วง
 จาบพระธรรมวินัย ภายหลังแต่พุทธปรินิพพานล่วงแล้ว
 เพียง ๓ วัน เป็นเหตุให้เกิดการวิวาทกันด้วยความมุ่งหมาย
 ใครจะวางแนวการปฏิบัติศาสนธรรมให้อยู่ในหลักที่พระ
 พุทธเจ้าทรงบัญญัติแสดงไว้แล้วอีกประการหนึ่ง

ในการทำประชุมสังคายนาครั้งนั้น พระสังคตกาจารย์
 เจ้าทั้งหลาย ได้รวบรวมพุทธวาระทั้งหมด จัดระเบียบ

ประมวลไว้เป็นหมวดใหญ่ ๓ หมวด คือ พระพุทธวจนะ
 เรื่องใด นับเป็นส่วนพระวินัย ทรงบัญญัติไว้เป็นอาณัติ
 เทศนา เป็นระเบียบข้อบังคับสำหรับประจําหมู่ภิกษุตั้ง
 ทวีป จักรวบรวมเรื่องนั้นไว้เป็นหมวดหนึ่ง เรียกว่า
 พระวินัยปิฎก พระพุทธวจนะเรื่องใด นับเป็นส่วนพระสูตร
 ทรงแสดงเป็นโอวาทเทศนา เป็นหลักปฏิบัติของบรรดา
 พุทธบริษัททั่วไป จักรวบรวมเรื่องนั้นไว้เป็นหมวดหนึ่ง เรียก
 ว่าพระสูตรคัมภีร์ปิฎก พระพุทธวจนะเรื่องใด นับเป็นส่วน
 พระอภิธรรม ทรงแสดงเป็นปริยัติเทศนา เป็นหลักธรรม
 ชนสูง จักรวบรวมเรื่องนั้นไว้เป็นหมวดหนึ่ง เรียกว่า พระ
 อภิธรรมปิฎก แะในปิฎกหนึ่ง ๆ ยังแบ่งออกเป็นหมวดหมู่
 เล็กตามลักษณะและประเภทแห่งเรื่องนั้น ๆ อีก รวมพระ
 พุทธวจนะทั้ง ๓ หมวดใหญ่นั้น เรียกว่าพระไตรปิฎก

คัมภีร์พระไตรปิฎกนี้ ในชั้นแรกยังมีได้มีการจารึก
 เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ผู้ทาสงคายนาครั้งแรกนั้น ล้วนแต่เป็นพระอรหันตผู้ใด
 ุได้เห็นและได้ศึกษามาโดยตรงจากสำนักพระพุทธเจ้า ทั้ง

เป็นผู้ที่พระพุทธเจ้าทรงยกย่องเป็นพิเศษ รุกขถึงเขี้ยวชาญ
 แดกฉานในพระธรรมวินัยอย่างแท้จริง พระอริยดงษ์
 พุทธสาวกเหล่านั้นได้ช่วยกันสาธยายไว้ด้วยมุขปาฐะ และ
 ทรงจำนำดับกันต่อมา ครั้นการล่วงมานาน พระดงษ์
 สาวกในชั้นหลัง เกิดมีความเห็น ผิดเพี้ยนกันไปในข้อ
 ธรรมวินัยบ้าง เกิดตั้งธรรมปฏิรูปขึ้นแซกแซงบ้าง อัน
 เป็นเหตุแห่งความเสื่อมโทรมของพระพุทธศาสนา พระ
 ดงษ์สาวก ผู้มีความรู้แตกฉาน เขี้ยวชาญใน คัมภีร์ พระไตร
 ปิฎก จึงได้มีการประชุมทำสังคายนาพระธรรมวินัย ชำระ
 ติเตียนคัมภีร์พระไตรปิฎกให้ถูกต้องตามรูปเดิม กำหนด
 ไว้เป็นแบบฉบับ และถือเป็นหลักสืบต่อมาโดยลำดับอีก
 หาดายครั้ง จนกระทั่งการทำสังคายนาครั้งที่ ๕ เมื่อ
 พระพุทธศาสดนกาลล่วงมาได้ ๔๓๓ ปี พระพุทธทศต
 เถระกับพระคัสสเถระผู้เป็นเถระผู้ใหญ่ในสมัยนั้น ปราศ
 เรืองท ภาษุทั้งหาดาย เกิดมีความเห็นไม่ตรงรอยกันใน ธรรม
 วินัย จึงได้ชักชวนพระเถระผู้แตกฉานในพระธรรมวินัย

ประมาณ ๑,๐๐๐ รูป ประชุมกันทำสังคายนารวบรวม
 พระไตรปิฎก ณ มหาวิหารกรุงอนุราชบุรี โดยมีพระเจ้า
 วัฏฏคามนีอภัยทรงเป็นคำสอนอุปถัมภ์ และได้คำนึงเห็นว่า
 ต่อไปเบื้องหน้าจะหาผู้ทรงจำคำภีร์พระไตรปิฎกได้ยาก มี
 ความมุ่งหมายที่จะให้คัมภีร์พระไตรปิฎกตั้งอยู่เป็นหลักฐาน
 ดับต่อไป จึงได้จัดการจารึกคัมภีร์พระไตรปิฎกลงเป็น
 ดายดักษณอักษรภาษาดီห์พ เป็นผลให้มีคัมภีร์พระไตร
 ปิฎกฉบับดายดักษณอักษรชนเป็นครั้งแรก แต่ครั้งนั้น
 เป็นต้นมา

ครั้นต่อมา เมื่อพุทธปรินิพพานล่วงมาได้ ๔๕๖ ปี
 พระพุทธโฆษาจารย์ ผู้ได้ศึกษาคัมภีร์พระพุทธานุ
 แดกนาน มีความประสงค์จะให้คัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งมี
 ครบบริบูรณ์อยู่ในภาษาดีห์พนั้นกลับมาเป็นภาษามคธ จึง
 ชำมไปยังเกาะลังกา ชักชวนภิกษุผู้รู้พระไตรปิฎกประชุม
 กัน ณ โดฬปราสาท กรุงอนุราชบุรี ช่วยกันแปลคัมภีร์
 พระไตรปิฎกจากภาษาดีห์พเป็นภาษามคธ โดยมีพระเจ้า

มหานามเจ้าแผ่นดินดังกาเป็นคำดุษฎีมนั้ โดยนัยนี้ คัมภีร์
พระไตรปิฎก ฉบับภาษามคธ หรือภาษาบาลี จึงได้มีปรากฏ
เป็นครั้งแรก และแพร่หลายไปในนานาประเทศ ที่นับถือพระ
พุทธศาสนาตลอดมาถึงประเทศไทยด้วยประการฉะนี้

ส่วนคัมภีร์ พระไตรปิฎก ภาษาบาลี ที่ใช้เป็นหลักแห่ง
การศึกษา การปฏิบัติ ของ พุทธบริษัทใน ประเทศไทย เรา
นั้นได้จารึกไว้เป็นอักษรขอมลงในใบลานดัดๆกันตลอด
มา ดังที่ปรากฏเป็นประวัติการณ์ในรัชกาลที่ ๑ แห่ง
กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๓๑ ปี (สมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้มีพระบรมราชโองการโปรด
เกล้า ฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ในคัมภีร์พระปริยัติ
ธรรม มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน ให้รับภาระธุระ
จัดการรวบรวมคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งกระจัดกระจายอยู่ใน
ที่ต่าง ๆ ทำการสอบทานชำระให้ถูกต้องเรียบร้อย แล้ว
จัดการ คัดลอก จำลอง ตั้งไว้เป็นแบบฉบับ สำหรับ เป็นหลัก
การศึกษาของภิกษุสงฆ์สืบมา ครั้นต่อมาถึงรัชกาล

ที่ ๕ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระ
 จุฑอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์จะให้คมกริ
 พระไตรปิฎก แพร่หลาย ทั่วทุก แก่การศึกษา ของพระสงฆ์
 ในประเทศไทยนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 ณะเคียง พระสงฆ์ เเถว ผู้ทรง คุณธรรม รู้พระปริยัติ คำนวณ
 แดกฉาน ให้รับภาระชำระจัดการชำระพระไตรปิฎกให้
 ถูกถ้วนเรียบร้อย แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 จัดพิมพ์เป็นเล่มสมุดด้วยอักษรไทยไว้เป็นหลักฐาน แล้ว
 พระราชทาน แจกจ่ายไปยังสถานศึกษา และวัดวาอารามทั่ว
 ไป ซึ่งนับเป็นประวัติการณ์ครั้งแรกที่ได้พิมพ์พระไตรปิฎก
 เป็นอักษรไทยขึ้นในประเทศไทย

ต่อมาในรัชกาลที่ ๗ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๖๘
 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง กรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ณะเคียงพระสงฆ์ เเถว ผู้ทรง ความรู้
 ในคมกริพระไตรปิฎก มีสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรม
 หลวงชินวรวิมลเป็นประธาน จัดการชำระพระไตรปิฎก

แด่วจัดพิมพ์เป็นอักษรไทยอีกครั้งหนึ่ง ด้วยมีพระราช-
 ประสงค์ให้เป็นของพระราชทานในงานพระบรมศพพระบาท
 สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามตามพระราชปรารภ
 แห่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้มี
 พระราชปรารภไว้เมื่อใกล้จะเสด็จสวรรคต คมภีร์พระ
 ไตรปิฎกอักษรไทยฉบับนี้ มีชื่อว่า พระไตรปิฎก ฉบับ
 สยามรัฐ

คมภีร์พระไตรปิฎกอักษรไทย ที่ได้จัดพิมพ์มาแล้ว ๒
 ครั้งนั้น คงมีการเปลี่ยนแปลงเพียงตัวอักษร ส่วนภาษายังคง
 เป็นภาษาบาลีอยู่ตามเดิม ครั้นต่อมาถึงรัชกาลที่ ๙
 เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
 สมเด็จพระสังฆราช (แพ ติสฺสเทว) วัดสุทัศน์เทพวราราม
 มีพระประสงค์จะจัดแปลคมภีร์พระไตรปิฎก จากภาษาบาลี
 เป็นภาษาไทย เพื่อให้สะดวกแก่การศึกษา หาความรู้
 ของผู้ที่ไม่รู้ภาษาบาลี ทั้งจะได้ใช้เป็นคมภีร์สำหรับ
 เทศนาสอนประชาชนด้วย จึงได้แจ้ง พระดำรินั้นไปยัง

รัฐบาลและพระมหากษัตริย์ เพื่อขอรับพระบรมราชูปถัมภ์
 ในการยกเป็นทตองด้วยความประสงค์ของรัฐบาล และ
 เป็น ทตอง ด้วย พระราช ประสงค์ ขององค์ พระมหากษัตริย์
 ตลอดจนทุกฝ่าย จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
 รับงานแปลพระไตรปิฎกไว้ใน พระบรมราชูปถัมภ์ ถวาย
 ให้สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธาน กับพระราชทาน
 พระ บรมราชา นุมัติให้ ทรงแต่งตั้ง กรรมการ แปลพระไตร
 ปิฎกชนตามสมควร และให้กรรมการคำสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก
 การฝ่ายคฤหัสถ์จัดพิมพ์ฉบับพระไตรปิฎก ที่แปลแล้วนั้นขึ้น
 เผยแพร่แก่พุทธบริษัทสืบไป

สมเด็จพระสังฆราชจึงได้ทรงตั้งพระเถรานุเถระพร้อม
 ด้วยคฤหัสถ์ เป็นกรรมการแปล พระไตรปิฎก ขึ้น คณะหนึ่ง
 แบ่งปันมอบหมายหน้าที่กันให้ปฏิบัติ มีสมเด็จพระวันรัต
 (ปลด กิตฺติโสภณ) วัดเบญจมบพิตร เมื่อครั้งยังดำรง
 สมณศักดิ์เป็นพระพรหมมุนี . เป็นประธานกรรมการ
 และเป็นกรรมการฝ่ายพระสุตตันตปิฎกด้วย สมเด็จพระ

วนรต (เดือน คิตุตทศ) วัดพระเชตุพน เมื่อครั้งยังดำรง
 สมณศักดิ์เป็นพระอุบาล์คุณูปมาจารย์ เป็นกรรมาธิการ
 ฝ่ายพระวินัยปิฎก พระพิมลธรรม (ช้อย สุานทศ) วัด
 มหาธาตุ เมื่อครั้งยังดำรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมไตร
 โดกาจารย์ เป็นกรรมาธิการฝ่ายพระอภิธรรมปิฎก นอก
 จากยังมีกรรมการกองแปลพระไตรปิฎก กรรมการกอง
 ตรวจด้านนอกมากรูป กรรมการคณะนี้ได้ประชุมกัน
 จัดการแปลพระไตรปิฎกตามหน้าที่โดยลำดับมา และ
 ได้แบ่งการแปลออกเป็น ๒ ประเภท คือแปลโดยอรรถ
 ตามความในพระบาลีสำหรับพิมพ์เป็นเล่มสมุดประเภทหนึ่ง
 เรียกว่า พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหัตถ์ แปลโดย
 ด้านวนเทศนาประเภทหนึ่ง เรียกว่าพระไตรปิฎกเทศนา
 ฉบับหัตถ์ ในส่วนการจัดแปลและพิมพ์พระไตรปิฎก
 ภาษาไทยแบบเทศนานั้น เป็นอันสำเร็จเสร็จสิ้นลงครบ
 เป็นคัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนาฉบับหัตถ์ ดังที่ท่านเจ้าคุณ
 พุทธบริษัท ทั้งปวงได้จัดสร้าง และ อัญเชิญ มาประดิษฐาน
 ณ ศาลาคน

ตามประวัติพระไตรปิฎกที่ไต่ยกชนวิดิชชนาโดยสังเขป
 ในเบื้องต้นนั้น เป็นอันเห็นได้ว่า พระไตรปิฎกเทศนาฉบับ
 หดวงษ์ มีประวัติสืบต่อกันมาโดยลำดับจากคัมภีร์พระไตร
 ปิฎก มุขปาฐะ ฉบับแรก ที่ พระอริยสงฆ์ องค์ อรหันต์ได้จัด
 สรรรวบรวมขึ้นไว้แต่ครั้งทำปฐมสังคายนาเป็นต้นมา ทั้ง
 แสดงให้เห็นความสำคัญของคัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนาฉบับ
 นั้น ซึ่งจัดทำให้สำเร็จได้อย่างเด่นยากเด่นลำบากยิ่งนัก
 เพราะการสังคายนาพระไตรปิฎกก็ดี การจารึกการแปล
 และจัดพิมพ์พระไตรปิฎกก็ดี แต่ละอย่างแต่ละครั้ง ล้วน
 แต่เป็นงานสำคัญยิ่งใหญ่ว่าใดไพศาลมีปริมาณมาก ยากที่จะ
 จัดทำให้สำเร็จได้โดยเรียบร้อยรวดเร็ว ต้องอาศัยกำลัง
 ความร่วมมือของพุทธบริษัททุก ๆ ฝ่าย ทั้งบรรพชิตและ
 คฤหัสถ์ทั้งคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมือง ตลอดจนต้องอาศัย
 พระบรมราชูปถัมภ์แห่งพระมหากษัตริย์ พึงเห็นตัวอย่าง
 เมื่อครั้งทำปฐมสังคายนา พระอริยสงฆ์ประชุมกันถึง
 ๕๐๐ รูป ล้วนแต่เป็นพระอรหันตผู้เชี่ยวชาญทางนั้น

ยังต้องประชุมทำกันอยู่นานประมาณถึง ๗ เดือน จึงสำเร็จ

ในครั้งหลัง ๆ ต่อมา บางครั้งมีพระสงฆ์ประชุมกันมาก

ถึง ๑,๐๐๐ รูป ใช้เวลาประชุมกันอยู่นานถึง ๑ ปี

ก็มี และทุกครั้งต้องอาศัยกำลังทางฝ่ายบ้านเมืองและ

พระมหากษัตริย์ช่วยอุปถัมภ์ ถึงแม้ในการแปลและจัด

พิมพ์พระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวงครั้งนั้น ก็เป็นงานใหญ่

โตมหาศาล ยากที่จะจัดการให้สำเร็จได้โดย รวดเร็ว

เช่นเดียวกัน เพราะเป็นงานปราชญ์ที่มีปริมาณมาก นับ

เป็นคำสอนกิจอย่างสำคัญของคนะดังสมัยสมเด็จพระสังฆราช

ทรงเป็นประธาน ทั้งจัดเป็นราชการพิเศษขึ้นมีเกียรติอยู่ใน

พระบรมราชูปถัมภ์และในอุปการะของคนะรัฐบาล โดย

เฉพาะ การแปลพระไตรปิฎก จากภาษาบาลี เป็นภาษาไทย

นั้น เป็นภาระหนักสุดซึ้งมีอิทธิพลแผ่ไพศาลแก่คนจำนวนมาก

แก่พระเถรานุเถระคณะกรรมกรการ ที่ต้องเสียสละเวลา

ทงก่าดงกายก่าดงบัญญัติแะความคิดเป็นอย่างมาก ใน
 การตรวจสอบคนคว่าทางวิชาการ เพื่อให้ได้ความถูกต้อง
 ตามหลักภาษาแะพุทธาธิบายตามที่จะมีได้ ในส่วน
 การจัดพิมพ์ด้านคัมภีร์พระไตรปิฎก ก็ต้องชวนชวาชัย
 วัตถุอย่างประณีตสง่างาม ให้ สัมเกียรต ทเป็นคัมภีร์
 ศักดิ์สิทธิ์เป็นหลักชัยแห่งพระพุทธศาสนา ควร แก่การ
 เคารพสักการะบูชาของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ฉะนั้น
 คัมภีร์พระไตรปิฎก เทศนาฉบับนี้ จึงเป็นคัมภีร์ ที่สำคัญยิ่งใน
 ทางคุณภาพ ซึ่งจะทำให้สำเร็จได้ยากยิ่งนัก แต่
 เป็นที่น่าปลื้มยินดี ที่ท่านสาธุชนทั้งหลายมิได้ละโอกาสอันสำคัญ
 เช่นนี้ ต่างร่วมกันมีจิตศรัทธาอุทิศสละเสียสละก่าดง
 กายก่าดงทรัพย์ เข้าสนับสนุนช่วยเหลือให้การแปลแะ
 การสร้างคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไป
 ด้วยดี นับเป็นประวัติการณ์ครั้งแรกของคณะสงฆ์ในประ
 เทศไทย

การจัดสร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง ที่ดำไว้
 ดุด้วงไปได้เช่นนั้น ก็เพราะอาศัยกำลังความสามัคคีของ
 ทุก ๆ ฝ่าย ดังที่ได้แสดงมาแล้วข้างต้นเป็นสำคัญ และ
 เพราะเหตุที่ทุก ๆ ฝ่ายต่างมีกุศลจิตรวมกันเป็นเอกฉันท์ ใน
 อันที่จะตั้งเดิรมยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสดาให้เจริญตงมั่น
 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาพุทธศาสนิกชนทุกถ้วน
 หน้า กับมุ่งหวังที่จะให้พระไตรปิฎกเทศนาฉบับนมแพะ
 หายไป ประดิษฐานเป็นประจำตาม สำนักศึกษาและวัดวา
 อารามทั่วทุกท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นหลักในการเทศนาการ
 ศึกษา สืบมาปฏิบัติของบรรดาพุทธบริษัททั่วไป เนื่องจาก
 เป็น พระคัมภีร เทศนาชั้น สูงฉบับแรกของคณะสงฆ์ใน ประ
 เทศไทย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์และคณะรัฐบาลได้อุปถัมภ์
 อำนวยการจัดพิมพ์ขึ้น ทั้งเป็นคัมภีรประมวลพระธรรม
 วินัยทั้งหมดไว้ ณ ที่เดียวกัน บรรดาพระพุทธวจนศาสดน

ธรรมเนียมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรง
 บัญญัติทรงแต่งตั้งพุทธเวไนยตลอดเวลาที่ได้ทรงบำเพ็ญพุทธ
 กิจ ๔ ๕ พระพรรษา ปริมาณมากถึง ๘๔,๐๐๐ พระ
 ธรรมชน เป็นอันได้ประมวถอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎก
 เทศนาฉบับบทงต้น ฉะนั้น จึงเป็นการสมควรแล้วที่ท่านดำ
 ริชุนพุทธบริษัททุกหมู่เหล่า ได้ช่วยกันจัดสร้างและเคารพ
 รักษาและเทอดทูนไว้ ให้เปรียบประหนึ่งเป็นศาสดาแทน
 พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังพระบรมพุทโธวาทที่
 ได้โปรดประทานแก่พระอานนทเถระ ทรงประกาศแตง
 ตั้งมอบหมายพระธรรมวินัยไว้ในตำแหน่งศาสดาแทนพระ
 องค์ ฦ สัมยโกถเวลาทีพระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน
 ตามพระบาถที่มีมาในพระมหาปรินิพพานสูตรว่า “ โย โว
 อานนท มยา ธมฺโม จ วินโย จ เทสิโต ปญฺญตฺโต
 โส โว มมจฺเจเน สตถา ” มีความว่า คุณกรอานนท
 ธรรมและวินัยใด อันเราจะแต่งตั้งแล้วบัญญัติไว้แล้วแก่ท่าน
 ทงหลายธรรมและวินัยนั้น จักเป็นศาสดาของท่านทงหลาย

ในเมื่อเราด่วงดับไปแล้วดังนี้ นอกจากนั้นยังได้โปรดประ
 ทานพระบรมพุทโธวาท แก่พระวักกเถระผู้กระหายอยาก
 จะได้ประสพพบเห็นพระองค์ว่า “โย โข วิกุกกเถ ฌมมํ
 ปสฺสตี โย มํ ปสฺสตี โส ฌมมํ ปสฺสตี” มีความว่า
 ดูกรวักกเถ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา
 ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม ดังนี้

อาคัษพระบรมพุทโธวาท ที่ได้โปรดประทานแก่พระ
 อานนทเถระ แด่พระวักกเถระนั้นเป็นหลัก คัมภีร์
 พระธรรมวินัย คือพระไตรปิฎกเทศนาฉบับนี้ จึงสม
 ควรที่จะสถิตประดิษฐานอยู่เดิมอันหนึ่งเป็นคำดัดตาแทนพระ
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวคือ ควรเป็นที่
 เคารพสักการะ เป็นที่ยึดถือเป็นครูอาจารย์ในการศึกษา
 สัมมาปฏิบัติ ของท่านสาวุชนทั่วไป ในขณะที่ได้ประสพ
 พบเห็น ฟังทำนสนธิการไว้ในใจให้มองเห็นเป็นประหนึ่ง
 พระองค์สัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อให้มีใจได้มั่นคง เกิดศรัทธา
 อุตสาหะในการศึกษาปฏิบัติตามพระธรรมวินัยยิ่งขึ้น อนึ่ง
 ท่านสาวุชนพุทธบริษัทได้ทราบชัดมาแล้วว่า คัมภีร์พระ

ไตรปิฎกนี้ พระอริยสงฆ์พุทธสาวกได้ยกย่องจัดสรรไว้แต่
 ครึ่งปฐมสังคายนา ถ้าจะมีการอัญเชิญไปสถิตประดิษฐาน
 ณ ที่ใด ควรจะทำให้รู้สึกปีติยินดีเสมือนหนึ่งได้อัญเชิญ
 พระรัตนตรัย คือพระพุทธทศนะ พระธรรมทศนะ และ
 พระสังฆทศนะ มาสถิตประดิษฐาน ณ ที่นั้นด้วยครบทั้ง ๓
 ประการ เพราะฉะนั้น ท่านสาธุชนที่สร้างพระไตรปิฎก
 ครอบงำ จึงคิดว่าได้สร้างศาลดาแทนพระองค์สมเด็จพระ
 รัตนมาตมพุทธเจ้าชนไว้เป็นที่เคารพสักการะบูชา เป็นครู
 อาจารย์ในการสั่งมาปฏิบัติของคนและบุคคลอื่น ขอว่า
 ได้สร้างที่สถิตนี้ยวตถุ ดังที่ควรดูควรเห็น อันเป็นปัจจัยให้
 เกิดที่สถิตนาคตริยธรรม การดู การเห็นอย่างประเสริฐขึ้น
 ยอดเยี่ยม นอกจากนยังได้ชื่อว่าสร้างรัตนะ ดังที่ให้เกิด
 ความปลาบปลื้มปีติยินดี ให้เกิดมีสหสาปสาทะ ความเชื่อ
 ความเลื่อมใส และนับว่าได้สร้างรัตนตรัยนิมิตร เครื่อง
 หมายแห่งพระรัตนตรัย หรือรัตนยานุสรณ์ เครื่องรำลึก
 นึกถึงพระรัตนตรัย โดยนัยแห่งพระบรมพุทโธวาทข้างคั้น
 นั้น ด้วยประการฉะนี้

ส่วนเรื่องความสำคัญคุณประโยชน์ของคัมภีร์พระไตร
 ปิฎกเทศนาฉบับนี้มีปริมาณมากมายนัก ยากที่จะนำมา
 พรรณนาให้สั้นสุดได้ ถ้าจะพิจารณาถึงคุณค่าของพระ
 คัมภีร์นั้นแล้ว ก็นับว่าหาความใด ๆ ที่กล่าวคือ จะคำนวณเป็น
 มูลค่าหรือตราค่าอย่างใดเป็นจำนวนเท่าใดหาได้ไม่ เปรียบ
 เหมือนหนังสืออนันตมณีนั่น แก้วอันหาความใด ๆ หรือมณีโชติรัต
 แก้วดาร์พัตนิก ที่สามารถคำนวณคุณประโยชน์อื่นไม่เหลือ
 วิสัยให้ดำเร็จดมประสงค์ได้ทุกสิ่งทุกประการ ท่านดาราชน
 พุทธบริษัทจะปรารภนาสิ่งใด ๆ จะเป็นประโยชน์ภพ
 ประโยชน์ภพหน้า ตลอดจนปรารถนาประโยชน์ คือพระ
 นฤพาน หรือจะปรารภนามมนุษย์ดมบัตินั้น ดรรคดมบัตินั้น
 นิพพานดมบัตินั้นอย่างไร ๆ ย่อมจะดำเร็จดมประสงค์ได้โดย
 อาศัยพระไตรปิฎกเทศนาฉบับนี้ทั้งนั้น กล่าวคือ อาจแสวง
 หาได้จากพระคัมภีร์ เพราะเป็นคัมภีร์พระธรรมวินัยที่ดม
 เ็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงบัญญัติทรงแต่งตั้งโปรดพุทธเว
 ไนย ทั้งเทพยดาและมนุษย์ให้ได้รับประโยชน์สุขดมบัตินั้น

๓ ประการดังกล่าวนั้น เป็นตัวอย่างเป็นประจักษ์พะยานมา
 แดงแต่ครั้งพุทธกาลอย่างมากมายเหลือที่จะคณานับ ถึงแม้
 ภายหลังดวงพันพุทธกาลมาแล้ว พุทธบริษัทในชั้นหลังๆ
 ก็ยังได้รับประโยชน์สุขสมบัติดังกล่าว จากคัมภีร์พระไตร
 ปิฎกอย่างนานับประการสืบต่อมาจนบัดนี้ ทั้งยังจะได้รับสืบ
 ต่อไปในภายหน้าอีกโดยจะนับจะประมาณการมิได้ ด้วย
 เหตุที่ท่านดาราชนผู้สร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง จึง
 นับว่าเต็ม่อนหนึ่งได้รับมณีโชติรสแก้วดาราพดณิก หรือ
 อนุคสมณแก้วดณิกา ซึ่งจะกำหนดมูลค่าคำนวณราคา
 อย่างใดมิได้ ส่วนทรัพย์สินที่ท่านดาราชนทั้งหลายบริจาคใน
 การสร้างนั้น หาใช่มูลค่าราคาอันแท้จริงของพระไตรปิฎก
 เทศนาอันไม่เป็นแต่เพียงค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์เท่านั้น
 เมื่อพิจารณาโดยนัยนี้ จะเห็นได้ชัดว่าการสละทรัพย์สินมาก
 บ้างน้อยบ้างสร้างพระไตรปิฎกเทศนาครั้งหนึ่ง เท่ากับเป็นการ
 ทำทรัพย์สินมมุดค่าน้อยให้กลับเป็นทรัพย์สินอันดณาคามาก
 หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินภายนอกที่ไม่เป็นดาระแก่นดารา ให้
 กลับเป็นดาระแก่นดารา กล่าวคือ ให้เป็นอริยทรัพย์ อริย
 สมบัติ จัดเป็นการเสียสละประโยชน์สุขเล็กน้อย เพื่อประ

โยชน์สุขยิ่งใหญ่ ต้องด้วยเทศน์นัยพระพุทธภาษิต อันมี
มาในธรรมบทชุตทกนิกายว่า

“มตฺตาสุขปริจฺจาคา ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ
จเช มตฺตาสุขํ ธีโร สมปสฺสํ วิปุลํ สุขํ”

มีความว่าถ้าหากมองเห็นความสุขใหญ่ยิ่งด้วยการได้
ลดละความสุขเล็กน้อย คนที่ฉลาดเมื่อมองเห็นความสุขใหญ่
ยิ่ง พึงลดละความสุขเล็กน้อยได้ ดังนี้

ตามอรรถาธิบายแห่งพระพุทธภาษิตบทนี้ พอจะสัน
นิษฐานได้ว่า ความสุขอันจะพึงเกิดจากทรัพย์ทาทานดำรง
ได้บริบูรณ์ในการสร้างพระไตรปิฎกเทศน์นัย ชื่อว่าความสุข
เล็กน้อย ส่วนความสำคัญคุณค่าอันยิ่งใหญ่แห่งประโยชน์
สุขอันจะพึงเกิดจากพระไตรปิฎกเทศน์นัยที่ได้พรรณนามา
แล้วชื่อว่าความสุขใหญ่ยิ่ง เพราะฉะนั้นท่านดำรงผู้ลดละ
ทรัพย์สร้างพระไตรปิฎกเทศน์นัย จึงได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต
เป็นคนที่ฉลาดสามารถได้ลดละความสุขเล็กน้อยเพื่อความสุข
อันยิ่งใหญ่นี้ และได้ชื่อว่าปฏิบัติชอบด้วยพระธรรมเทศนา
พระพุทธศาสดาจารย์

ในการสดัถยพรมบำเพ็ญ มหากุศลสร้างพระไตรปิฎก
เทศนาครุฑ มีใช้จะพึงบังเกิดคุณประโยชน์และความสุข
อันยิ่งใหญ่ โดยจะเพาะเจาะจงแก่ท่านผู้สร้างผู้สร้างเท่า
หนักห้ามได้ ยังสามารถอำนวยความสะดวกประโยชน์อันไพศาลแก่
พระพุทธศาสนา ตลอดจนบรรดาพุทธบริษัทอื่น ๆ อีกมาก
มาย เพราะคมกริพระไตรปิฎกนี้เป็นหัวใจ เป็นหลักเป็น
รากฐานรากแก้วอย่างสำคัญในการสืบอายุพระพุทธศาสนา
คงจะพึงเห็นได้จากประวัติความเป็นมา แห่งพระไตรปิฎกที่
ยกชนวนสังฆนามาแล้วข้างต้น แม่องค์สมเด็จพระทศพล
ดมมามดมพุทธเจ้าจะเด็จดับชนธปริณิพพานไปนานแล้ว แต่
พระพุทธศาสนา ค้ำตั้งดอนของพระองค์ ยงยงยงดำรงอยู่สืบ
ต่อมาจนถึงประเทศไทยในบัดนี้ ก็เพราะอาศัยมคมกริ
พระไตรปิฎกเป็นหลักเป็นรากฐานสำคัญในการสืบอายุพุทธ
ศาสนา ฉะนั้น ถ้าหากยังมีผู้จัดสร้างพระคัมภีร์ในเทศนา
ตั้งดอนดับดับตราบพึงศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติตามโดยเคารพ
อยู่ตราบใด พระพุทธศาสนามาคือพระรัตนตรัยค้ำตั้งดอน

ของดมเค็จพระดมม้ามดมพุทธเจ้า กษอวายังดัดดัดภาพ
 มั่นคงดำรงอยู่ตราบนัน หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ถ้าได้
 มีการ อัญเชิญ พระไตรปิฎกเทศนาฉบับนี้ไปประดิษฐานไว้
 เป็นหลักแห่งการศึกษาดมมาปฏิบัติ ณ ที่ใด หรือท้อง
 ถิ่นประเทศใดแล้ว พระพุทธศาสดาในที่นั้นหรือท้องถื่น
 ประเทศนั้น กษอวายังคงมั่น ไม่พินเพื่อน ไม่เสื่อม
 อันตรธาน ดมด้วยพระพุทธบรรหารเทศนาในสังฆกรรม-
 วรรคจตุตถปัณณาสก อังคุตตรนิกาย ว่า “ปณฺธิเม
 ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมฐิตียา อสมฺโมสาย อนนฺตร
 ธานาย สํวตฺตนฺติ” เป็นอาทิ มีความว่า ดูกรรณิกษุทั้ง
 หดาย ธรรมเหล่านี้ ๕ ประการ ย่อมเป็นไปเพื่อความ
 คงมั่น เพื่อความไม่พินเพื่อน เพื่อความไม่เสื่อมอันตรธาน
 แห่งพระสังฆกรรม ธรรม ๕ ประการเป็นไฉน คือภิกษุ
 ในธรรมวินัยนพวงธรรมโดยเคารพ ๑ เติเรียนธรรมโดย
 เคารพ ๑ ทรงจำธรรมไว้โดยเคารพ ๑ พิจารณาไตร่ตรอง
 ธรรมที่ทรงจำไว้แล้วโดยเคารพ ๑ รุอรรณูธรรมแล้ว

ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมโดยเคารพ ๑   ดูกรภิกษุทั้งหลาย
 หาดาย ธรรม ๕ ประการนี้แต่ ย่อมเบนไปเพื่อความตงมน
 เพื่อความไม่พ้นเพื่อน   เพื่อความไม่เสื่อมอันตรายน   แห่ง
 พระลัทธิธรรม   ดงน

ในพระพุทธศาสนา ทรงแต่งตั้งคุณธรรมข้อปฏิบัติ
ของพุทธบริษัท ๕ ประการ อันเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พระ
สัตถธรรมดำรงมั่นคงมั่นอยู่ได้ ไม่พินเพื่อน ไม่เสื่อม
อนัตตธาน จึงเป็นอันดีนั้นขุฐานได้ว่า พระสัตถธรรม
ดำรงมั่นคงของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนประมว
อยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนานั้น จะตั้งมั่นอยู่ต่อไปได้
ไม่พินเพื่อน หรือไม่เสื่อมอนัตตธานไป ก็อาศัยเหตุที่ยัง
มีการดัดบตรบพงศ์กษาเดาเรียน ทรงจำไว้ไตร่ตองและ
ปฏิบัติตามโดยอาการเคารพของท่านพุทธบริษัท แต่คุณ
ธรรมข้อปฏิบัติเหล่านี้จะพงเกิดมชน หรือดำเนินไปได้โดย
เรียบรอย จำเป็นตองอาศัยมอุปกรณช่วยสนับสนุน เช่น
จะมีการดัดบตรบพงธรรม ก็ตองมณเทศนาแต่งตั้งธรรม

จะมีการศึกษาเล่าเรียนธรรม กตของมณเฑียรเกล้าหรือด่อน
 ธรรมเป็นต้น ทั้งผู้เทศน์และผู้ด่อนและผู้ศึกษาเล่าเรียนธรรม
 ยังจำเป็นต้องอาศัยอุปการณทั้งหลายอีก มีหนังสือตำรา
 เรียน หรือคัมภีร์เทศน์ ดังเช่นคัมภีร์ พระไตรปิฎกเทศน์ที่
 ท่านเจ้าคุณสร้อยราชชนนเป็นตัวอย่าง ฉะนั้น การสร้างพระ
 ไตรปิฎก เทศน์ฉบับใหม่ จึงได้ขอว่าเป็น คุณธรรม ข้อปฏิบัติ
 อันเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พระรัตนตรัยคงมั่น ไม่พินเพื่อน
 ไม่เสื่อมอนัตตธาน เป็นการช่วยดับต่ออายุพระพุทธศาสนา
 แต่คัมภีร์พระไตรปิฎกเทศน์ฉบับใหม่ จะพึงบังเกิดผลในทาง
 ช่วยดับอายุพระพุทธศาสนา และเป็นปัจจัยให้พระรัตนตรัย
 คงมั่นนิรันดร์นานเท่านานนักหนาได้ ยังจัดเป็นวาจาสุภาษิตที่
 สามารถดั่งผลแก่ผู้สร้าง ผู้เทศน์ ผู้ด้นบริบทฟัง ผู้ศึกษา
 เล่าเรียน และผู้ปฏิบัติตามด้วยดี ดังพระบาลีพุทธภาษิต
 อันมีมาในธรรมบทขุททกนิกายว่า

“ ยถาปี รุจิรํ ปุป્ผํ วนฺณวนฺตํ สกนฺธกํ
 เอวํ สุภาสิตา วาจา สผลา โหติ สุกุพฺพโต ”

มีความว่า วาจาสุภาษิต ย่อมมีผลแก่บุคคลผู้กระทำด้วยดี
เหมือนดอกไม้ที่มีกลิ่นฐานด้วยงามทั้งมีกลิ่น
หอม ดั่ง

ในพระคาถาพุทธภาษิตน์ วาจาสุภาษิต หมายถึง
พระพุทธวจนะ คือพระธรรมวินัยที่สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ดังที่ประมอดรวมอยู่ในคัมภีร์พระ
ไตรปิฎกเทศนาฉบับนี้ ย่อมมีผลแก่บุคคลผู้กระทำด้วยดี
คือกระทำกิจอันเนื่องด้วยวาจาสุภาษิตนั้นโดยเคารพ เช่น
ฟังโดยเคารพ ศึกษาเล่าเรียนโดยเคารพ ทรงจำไว้โดย
เคารพ ไตร่ตรองโดยเคารพ ปฏิบัติตามโดยเคารพเหตุนั้น
เป็นต้น โดยอรรถาธิบายแห่งพระพุทธภาษิตบทนี้ วาจา
สุภาษิต คือคัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนาที่ท่านเจ้าคุณสร้อยไธสง
ขอว่าผู้สร้างกระทำด้วยดี คือจัดสร้างไว้แล้วด้วยดีทุกสถาน
เพราะได้เริ่มขึ้นด้วยดี โดยฝ่ายคณะสงฆ์สมเด็จพระสังฆราช
ทรงเป็นประธาน ได้รับอุปถัมภ์เป็นอย่างดีจากพระมหา
กษัตริย์และคณะรัฐบาล แปรต้นด้วยดีโดยคณะกรรมการ

อันประกอบด้วย พระเถรานุเถระผู้เชี่ยวชาญใน ปริยัติธรรม
 จัดพิมพ์ขึ้นด้วยดี โดยใช้วัสดุอันประณีตอย่างดี ในความ
 อำนวยความสะดวกแก่การศึกษาค้นคว้า ทางฝ่ายท่านเจ้าคุณ
 ธรรมพิทยศีลารัง ก็ได้ช่วยด้วยดี ด้วยศรัทธาแรงกล้ารวม
 ตามคัคณเป็นอันดี ทางฝ่ายท่านผู้อุปการะช่วยเหลืออีก
 จัดการไปด้วยดี ด้วยกุศลจิตคิดเห็นแก่พระพุทธศาสนา
 เป็นสำคัญ จนสำเร็จ เป็น พระคัมภีร์ ศักดิ์สิทธิ์ดังงาม
 สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณภาพทุกประการ นับว่าทุกฝ่าย
 ได้กระทำไปด้วยดี โดยเคารพต่อวาจาสุภาษิตของสมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้ คัมภีร์พระไตรปิฎก
 เทศนาฉบับนี้ จึงเป็นวาจาสุภาษิตที่มผลมากแก่ผู้สดร่างชน
 ด้วยดีทุกฝ่ายดังกล่าวมานี้ ตลอดจนผู้ที่จะรักษาหรือนำออก
 เทศนาโดยเคารพ ผู้สวดขับรับฟังศึกษาเล่าเรียนหรือปฏิบัติ
 ตามโดยเคารพทว่หน้ากัน ยิ่งกว่านั้น ยังมีผลให้พระพุทธ
 ศาสนาและประเทศชาติเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป เหมือน
 ดอกไม้ที่มิได้แต่ต้นฐานด้วยงามทางมกดินหอม ย่อมยัง

บุคคลผู้ประคับให้ได้รับผล เป็นที่เจริญตาเจริญใจ หาดาย
 ประการ เช่นให้มีกายงดงามด้วยดีและดีณฐาน ให้
 มีจิตชื่นบานด้วยกตัญญู ฌันได พระไตรปิฎกเทศนาที่ท่าน
 ดำรงชนดั่งร่างไว้ด้วยดี กตัญญู ย่อมยังผู้สร้างทุกฝ่ายให้
 ได้รับผลดั่งงาม เป็นที่เจริญตาเจริญใจ สุขกายสุขใจ
 หาดายดีถาวร เช่นมีกายงามด้วยกตัญญูธรรมดีมาปฏิบัติ
 มีจิตชื่นชมได้มนต์ด้วยเกียรติกุศลดีเยี่ยม คุณงามความ
 ดีที่ปรากฏเฟื่องฟูไป เป็นที่ชื่นตาชื่นใจของคนและคนอื่น
 ที่จะพึงอนุโมทนาสาธุการเป็นต้น ถ้าจะสรุปกล่าวถึงผล
 โดยทั่วไปแล้ว ท่านผู้สร้างพระคุณภรณ์ทุกท่านและทุกฝ่าย
 ได้ชื่อว่าปฏิบัติชอบ ปฏิบัติดั่งงามตามหน้าที่ ของพุทธ-
 มามกบวรชกตัญญูบถอพระพุทธรเจ้า เป็นการแต่งตั้งเคารพ
 ดั่งการ กตัญญูกตเวที ต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ด้วยปฏิบัติบูชา ถ้าจะแยกกล่าว เป็นพิเศษในฐานะเป็น
 บรรพชิตคฤหัสถ์ผู้ตั้งกตัญญูในคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมือง ได้
 ชื่อว่าปฏิบัติดั่งงามตามความมุ่งหมายของคณะสงฆ์ของพระ

มหากษัตริย์และคณะรัฐบาล ถ้าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์
ผู้ดำรง ตำแหน่งหน้าที่ ทางคณะสงฆ์ หรือในวงงาน ฝ่ายบ้าน
เมือง เช่นเป็นเจ้าคณะ เจ้าอาวาส หรือข้าราชการ
ก็ขอว่าปฏิบัติชอบ ปฏิบัติดั่งตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้
รับมอบหมาย เป็นความดีความงามและความชอบ ที่ควร
แก่การยกย่องสรรเสริญ ดมควรยึดถือเป็นเยี่ยงอย่าง
ของผู้อื่นต่อไป ถ้าจะกล่าวถึงผลงานดีชดเชยมดุ้ง
ขึ้นไปอีก การสร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับนี้ ยังจัด
ว่าเป็นการบำเพ็ญธรรมทานประการหนึ่ง ซึ่งมีผลอย่าง
ดำเลิศ ชำระเสียซึ่งทานทั้งหลาย ต้องตามนัยแห่งพระ
ธรรมเทศนา พุทธภาษิต ที่ได้ยกขึ้นไว้ เป็น นิกเขป บทเบอง
คั่นว่า

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ

สพฺพสรํ ธมฺมสรํ ชินาติ

สพฺพรตํ ธมฺมรตํ ชินาติ

ตณฺหกุขโย สพฺพกุขํ ชินาติ

294-318

๑๓ ๗๔/ ก. ม. ๒๔

๒/๕๐๑๒๓๐๖

มีความว่า ธรรมทานย่อมข้ามะทานทั้งปวง ธรรม
 รดีย่อมข้ามะรดีทั้งปวง ความยินดีในธรรม ย่อมข้ามะ
 ความยินดีทั้งปวง ความสันตติณหาย่อมข้ามะทุกขทั้งปวง
 ดงน

ธรรมทาน คือการให้ธรรม ได้แก่การแสดงธรรม
 การบอกกล่าวธรรม การสอนธรรม การประกาศโฆษณา
 เผยแพร่ธรรมแก่ผู้อื่น ซึ่งดำเริ่จด้วยวาจา ด้วยกาย หรือ
 ดำเริ่จด้วยวัตถุอันเป็นอุปกรณ์ในการนั้น เช่นการสร้าง
 หนังสือธรรมสำหรับใช้ศึกษาเล่าเรียน สร้างคัมภีร์ธรรม
 สำหรับใช้เทศนาแสดงธรรมเป็นต้น เหล่านี้ไม่ว่าจะทำ
 ด้วยตนเองหรือชวนชวายให้มชชน ด้วยประการใด ๆ นับเป็น
 ธรรมทานทั้งด้น การสร้าง คัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนา
 ฉบับหลวงไว้สำหรับเทศนาให้พุทธศาสนิกชน สดับตรับฟัง
 และศึกษาดีมีมาปฏิบัติ จึงจัดเป็นธรรมทานการให้ธรรม
 ด้วยประการหนึ่ง ๆ ธรรมรดี คือรดีแห่งธรรม ได้แก่
 ธรรมบัญญัติ ความรู้แจ้งธรรม ความเข้าใจซาบซึ้งใน

ธรรม ธรรมจักษุ ความเห็นจริงในธรรม อันเกิดจาก
 ธรรมทานการให้ธรรมนั้น คือ เกิดจากการฟังธรรมหรือ
 การศึกษาอบรมปฏิบัติธรรม ฯ ความยินดีในธรรม ได้
 แก่ธรรมปรีติ ความเอิบอิ่มในธรรม ธรรมปราโมทย์
 ความร่าเริงบรรเทิงใจในธรรม ธรรมฉันท ความพอใจ
 ในธรรม อันเกิดจากธรรมรดี ธรรมจักษุนี้ ฯ ความ
 ดันตณหา คือความดับสนิทแห่งตณหาโดยสันเขิง ได้
 แก่การละตณหาทั้ง ๓ ประการ มีกามตณหาเป็นต้น
 ได้ทั้งหมด โดยดำเนินตามมัชฌิมปฏิบัติอัฐวิงคิกมรรค
 หนทางประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ มี สัมมาทิฏฐิ ความ
 เห็นชอบเป็นต้น อนมมธรรมปรีติ ธรรมปราโมทย์ ธรรม
 ฉันท นนเป็นมูลฐาน ฯ ธรรมทานการให้ธรรม จัดเป็น
 ทานมัยดดำเลิศ เพราะเป็นปัจจัยให้เกิดธรรมรดี ธรรม
 ปรีติปราโมทย์ โดยดำดับจนถึงความดันตณหาชำระทุกข
 ทัชปวงได้ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญ
 พุทธกิจเทศนาแสดงธรรมโปรดพุทธเวไนยทั้งหลายเป็นจำ
 นวนมาก ให้ได้ธรรมรดี ธรรมปรีติปราโมทย์ และให้ถึง

ความ^๕ต้น^๖ต้น^๗หา^๘ด^๙วง^{๑๐}พ^{๑๑}น^{๑๒}ท^{๑๓}ก^{๑๔}ช^{๑๕}มา^{๑๖}แ^{๑๗}ด^{๑๘}ว^{๑๙} เ^{๒๐}น^{๒๑}ค^{๒๒}ว^{๒๓}อ^{๒๔}ย^{๒๕}า^{๒๖}ง^{๒๗}   แ^{๒๘}ด^{๒๙}
 ร^{๓๐}ร^{๓๑}ร^{๓๒}ม^{๓๓}ท^{๓๔}า^{๓๕}น^{๓๖}ช^{๓๗}อ^{๓๘}ง^{๓๙}พ^{๔๐}ร^{๔๑}อ^{๔๒}ง^{๔๓}ค^{๔๔}น^{๔๕}น^{๔๖} ย^{๔๗}ง^{๔๘}ค^{๔๙}ง^{๕๐}บ^{๕๑}ง^{๕๒}เก^{๕๓}ด^{๕๔}ผ^{๕๕}ด^{๕๖}   แ^{๕๗}ก^{๕๘}พ^{๕๙}ุ^{๖๐}ท^{๖๑}ช^{๖๒}บ^{๖๓}ร^{๖๔}ิ^{๖๕}ษ^{๖๖}ท^{๖๗}ท^{๖๘}
 ห^{๖๙}ด^{๗๐}า^{๗๑}ย^{๗๒}ใน^{๗๓}ช^{๗๔}น^{๗๕}ห^{๗๖}ด^{๗๗}ง^{๗๘} ๆ^{๗๙}   ย^{๘๐}ง^{๘๑}ย^{๘๒}น^{๘๓}ด^{๘๔}ี^{๘๕}บ^{๘๖}ค^{๘๗}อ^{๘๘}มา^{๘๙}อ^{๙๐}ก^{๙๑}จ^{๙๒}น^{๙๓}ท^{๙๔}ก^{๙๕}ว^{๙๖}น^{๙๗}น^{๙๘}   แ^{๙๙}ด^{๑๐๐}ะ^{๑๐๑}ย^{๑๐๒}
 จ^{๑๐๓}ะ^{๑๐๔}มี^{๑๐๕}ผ^{๑๐๖}ด^{๑๐๗}ด^{๑๐๘}ี^{๑๐๙}บ^{๑๑๐}ไ^{๑๑๑}ป^{๑๑๒}อ^{๑๑๓}ก^{๑๑๔}ไ^{๑๑๕}ด^{๑๑๖}ย^{๑๑๗}จ^{๑๑๘}ะ^{๑๑๙}ป^{๑๒๐}ระ^{๑๒๑}มา^{๑๒๒}ณ^{๑๒๓}ก^{๑๒๔}า^{๑๒๕}ด^{๑๒๖}มี^{๑๒๗}ไ^{๑๒๘}ได้^{๑๒๙}   ฉ^{๑๓๐}ะ^{๑๓๑}น^{๑๓๒}น^{๑๓๓}   ร^{๑๓๔}ร^{๑๓๕}ร^{๑๓๖}ม^{๑๓๗}
 ท^{๑๓๘}า^{๑๓๙}น^{๑๔๐}จ^{๑๔๑}ั^{๑๔๒}ง^{๑๔๓}จ^{๑๔๔}า^{๑๔๕}น^{๑๔๖}ะ^{๑๔๗}อ^{๑๔๘}า^{๑๔๙}ม^{๑๕๐}ิ^{๑๕๑}ธ^{๑๕๒}า^{๑๕๓}น^{๑๕๔}ท^{๑๕๕}ง^{๑๕๖}ป^{๑๕๗}ว^{๑๕๘}ง^{๑๕๙}   ด^{๑๖๐}ั^{๑๖๑}ว^{๑๖๒}น^{๑๖๓}ร^{๑๖๔}ร^{๑๖๕}ม^{๑๖๖}ร^{๑๖๗}ด^{๑๖๘}   ร^{๑๖๙}ร^{๑๗๐}ร^{๑๗๑}ม^{๑๗๒}บ^{๑๗๓}ี^{๑๗๔}ติ^{๑๗๕}
 ป^{๑๗๖}รา^{๑๗๗}โม^{๑๗๘}ท^{๑๗๙}ย์^{๑๘๐}   ก^{๑๘๑}ั^{๑๘๒}เ^{๑๘๓}น^{๑๘๔}เ^{๑๘๕}ด^{๑๘๖}ี^{๑๘๗}ย^{๑๘๘}ก^{๑๘๙}น^{๑๙๐}   เ^{๑๙๑}พ^{๑๙๒}ระ^{๑๙๓}แ^{๑๙๔}ด^{๑๙๕}ะ^{๑๙๖}อ^{๑๙๗}ย^{๑๙๘}า^{๑๙๙}ง^{๒๐๐}ย^{๒๐๑}อ^{๒๐๒}ม^{๒๐๓}เ^{๒๐๔}น^{๒๐๕}บ^{๒๐๖}ั^{๒๐๗}จ^{๒๐๘}จ^{๒๐๙}ย^{๒๑๐}
 ไ^{๒๑๑}ห^{๒๑๒}ง^{๒๑๓}ค^{๒๑๔}ว^{๒๑๕}า^{๒๑๖}ม^{๒๑๗}ต้น^{๒๑๘}ต^{๒๑๙}น^{๒๒๐}ห^{๒๒๑}า^{๒๒๒}จ^{๒๒๓}า^{๒๒๔}น^{๒๒๕}ะ^{๒๒๖}ท^{๒๒๗}ก^{๒๒๘}ช^{๒๒๙}ท^{๒๓๐}ง^{๒๓๑}ป^{๒๓๒}ว^{๒๓๓}ง^{๒๓๔}ไ^{๒๓๕}ด^{๒๓๖}ไ^{๒๓๗}ด^{๒๓๘}ย^{๒๓๙}น^{๒๔๐}ย^{๒๔๑}ท^{๒๔๒}วิ^{๒๔๓}ธ^{๒๔๔}ช^{๒๔๕}ช^{๒๔๖}น^{๒๔๗}า^{๒๔๘}
 มา^{๒๔๙}ช^{๒๕๐}า^{๒๕๑}ง^{๒๕๒}ค^{๒๕๓}น^{๒๕๔}   ฉ^{๒๕๕}ะ^{๒๕๖}น^{๒๕๗}น^{๒๕๘}   ร^{๒๕๙}ร^{๒๖๐}ม^{๒๖๑}ร^{๒๖๒}ด^{๒๖๓}จ^{๒๖๔}ั^{๒๖๕}ง^{๒๖๖}จ^{๒๖๗}า^{๒๖๘}น^{๒๖๙}ะ^{๒๗๐}อ^{๒๗๑}า^{๒๗๒}ม^{๒๗๓}ิ^{๒๗๔}ธ^{๒๗๕}า^{๒๗๖}น^{๒๗๗}ท^{๒๗๘}ง^{๒๗๙}ป^{๒๘๐}ว^{๒๘๑}ง^{๒๘๒}   ร^{๒๘๓}ร^{๒๘๔}ร^{๒๘๕}ม^{๒๘๖}
 บ^{๒๘๗}ี^{๒๘๘}ติ^{๒๘๙}ป^{๒๙๐}รา^{๒๙๑}โม^{๒๙๒}ท^{๒๙๓}ย์^{๒๙๔}   ค^{๒๙๕}ว^{๒๙๖}า^{๒๙๗}ม^{๒๙๘}บ^{๒๙๙}ี^{๓๐๐}ติ^{๓๐๑}ย^{๓๐๒}น^{๓๐๓}ด^{๓๐๔}ี^{๓๐๕}ใน^{๓๐๖}ร^{๓๐๗}ร^{๓๐๘}ม^{๓๐๙}   จ^{๓๑๐}ั^{๓๑๑}ง^{๓๑๒}จ^{๓๑๓}า^{๓๑๔}น^{๓๑๕}ะ^{๓๑๖}อ^{๓๑๗}า^{๓๑๘}ม^{๓๑๙}ิ^{๓๒๐}ธ^{๓๒๑}า^{๓๒๒}น^{๓๒๓}บ^{๓๒๔}ี^{๓๒๕}ติ^{๓๒๖}
 ป^{๓๒๗}รา^{๓๒๘}โม^{๓๒๙}ท^{๓๓๐}ย์^{๓๓๑}   ค^{๓๓๒}ว^{๓๓๓}า^{๓๓๔}ม^{๓๓๕}บ^{๓๓๖}ี^{๓๓๗}ติ^{๓๓๘}ย^{๓๓๙}น^{๓๔๐}ด^{๓๔๑}ี^{๓๔๒}ใน^{๓๔๓}อ^{๓๔๔}า^{๓๔๕}ม^{๓๔๖}ิ^{๓๔๗}ธ^{๓๔๘}า^{๓๔๙}น^{๓๕๐}ท^{๓๕๑}ง^{๓๕๒}ป^{๓๕๓}ว^{๓๕๔}ง^{๓๕๕}   ด^{๓๕๖}ั^{๓๕๗}ห^{๓๕๘}ร^{๓๕๙}บ^{๓๖๐}ค^{๓๖๑}ว^{๓๖๒}า^{๓๖๓}
 ต^{๓๖๔}น^{๓๖๕}ค^{๓๖๖}ณ^{๓๖๗}ห^{๓๖๘}า^{๓๖๙}ท^{๓๗๐}จ^{๓๗๑}า^{๓๗๒}น^{๓๗๓}ะ^{๓๗๔}ท^{๓๗๕}ก^{๓๗๖}ช^{๓๗๗}ท^{๓๗๘}ง^{๓๗๙}ป^{๓๘๐}ว^{๓๘๑}ง^{๓๘๒}ไ^{๓๘๓}ด^{๓๘๔}ไ^{๓๘๕}ด^{๓๘๖}ย^{๓๘๗}น^{๓๘๘}   เ^{๓๘๙}พ^{๓๙๐}ระ^{๓๙๑}ค^{๓๙๒}ณ^{๓๙๓}ห^{๓๙๔}า^{๓๙๕}ไ^{๓๙๖}ด^{๓๙๗}ย^{๓๙๘}ห^{๓๙๙}า^{๔๐๐}ม^{๔๐๑}ิ^{๔๐๒}ธ^{๔๐๓}า^{๔๐๔}น^{๔๐๕}ช^{๔๐๖}อ^{๔๐๗}ว^{๔๐๘}า^{๔๐๙}
 ท^{๔๑๐}ก^{๔๑๑}ช^{๔๑๒}ด^{๔๑๓}ม^{๔๑๔}ุ^{๔๑๕}ท^{๔๑๖}ุ^{๔๑๗}ย^{๔๑๘}   เ^{๔๑๙}ห^{๔๒๐}ต^{๔๒๑}ไ^{๔๒๒}ห^{๔๒๓}เ^{๔๒๔}ก^{๔๒๕}ไ^{๔๒๖}ด^{๔๒๗}ท^{๔๒๘}ก^{๔๒๙}ช^{๔๓๐}ค^{๔๓๑}ว^{๔๓๒}า^{๔๓๓}ม^{๔๓๔}ต้น^{๔๓๕}ต^{๔๓๖}น^{๔๓๗}ห^{๔๓๘}า^{๔๓๙}ม^{๔๔๐}ิ^{๔๔๑}ธ^{๔๔๒}า^{๔๔๓}น^{๔๔๔}ช^{๔๔๕}อ^{๔๔๖}ว^{๔๔๗}า^{๔๔๘}   ท^{๔๔๙}ก^{๔๕๐}ช^{๔๕๑}
 น^{๔๕๒}ิ^{๔๕๓}ร^{๔๕๔}อ^{๔๕๕}   ค^{๔๕๖}ว^{๔๕๗}า^{๔๕๘}ม^{๔๕๙}ด^{๔๖๐}บ^{๔๖๑}ท^{๔๖๒}ก^{๔๖๓}   เ^{๔๖๔}ห^{๔๖๕}ือ^{๔๖๖}ท^{๔๖๗}ก^{๔๖๘}ช^{๔๖๙}ท^{๔๗๐}ง^{๔๗๑}ป^{๔๗๒}ว^{๔๗๓}ง^{๔๗๔}ม^{๔๗๕}ต้น^{๔๗๖}ห^{๔๗๗}า^{๔๗๘}เ^{๔๗๙}น^{๔๘๐}ม^{๔๘๑}ุ^{๔๘๒}ด^{๔๘๓}เ^{๔๘๔}ห^{๔๘๕}ต^{๔๘๖}   เ^{๔๘๗}ห^{๔๘๘}ต^{๔๘๙}น^{๔๙๐}   ถ^{๔๙๑}า^{๔๙๒}ด^{๔๙๓}ะ^{๔๙๔}ค^{๔๙๕}ณ^{๔๙๖}ห^{๔๙๗}า^{๔๙๘}ไ^{๔๙๙}ด^{๕๐๐}ไ^{๕๐๑}ด^{๕๐๒}ย^{๕๐๓}น^{๕๐๔}เ^{๕๐๕}ห^{๕๐๖}เ^{๕๐๗}ง^{๕๐๘}แ^{๕๐๙}ด^{๕๑๐}ว^{๕๑๑}   ท^{๕๑๒}ก^{๕๑๓}ช^{๕๑๔}ท^{๕๑๕}ง^{๕๑๖}ห^{๕๑๗}ั^{๕๑๘}ด^{๕๑๙}า^{๕๒๐}ย^{๕๒๑}
 ก^{๕๒๒}ย^{๕๒๓}อ^{๕๒๔}ม^{๕๒๕}ด^{๕๒๖}บ^{๕๒๗}ห^{๕๒๘}ม^{๕๒๙}ด^{๕๓๐}ไ^{๕๓๑}ป^{๕๓๒}ไ^{๕๓๓}ด^{๕๓๔}ย^{๕๓๕}น^{๕๓๖}เ^{๕๓๗}ห^{๕๓๘}เ^{๕๓๙}ง^{๕๔๐}ค^{๕๔๑}ว^{๕๔๒}า^{๕๔๓}ม^{๕๔๔}ด^{๕๔๕}ย^{๕๔๖}น^{๕๔๗}   ฉ^{๕๔๘}ะ^{๕๔๙}น^{๕๕๐}น^{๕๕๑}   ค^{๕๕๒}ว^{๕๕๓}า^{๕๕๔}ม^{๕๕๕}ต้น^{๕๕๖}ต^{๕๕๗}น^{๕๕๘}ห^{๕๕๙}า^{๕๖๐}
 จ^{๕๖๑}ั^{๕๖๒}ง^{๕๖๓}จ^{๕๖๔}า^{๕๖๕}น^{๕๖๖}ะ^{๕๖๗}ท^{๕๖๘}ก^{๕๖๙}ช^{๕๗๐}ท^{๕๗๑}ง^{๕๗๒}ป^{๕๗๓}ว^{๕๗๔}ง^{๕๗๕}ไ^{๕๗๖}ด^{๕๗๗}ไ^{๕๗๘}ด^{๕๗๙}ย^{๕๘๐}น^{๕๘๑}   ไ^{๕๘๒}ด^{๕๘๓}ย^{๕๘๔}น^{๕๘๕}   ป^{๕๘๖}ระ^{๕๘๗}ก^{๕๘๘}า^{๕๘๙}ร^{๕๙๐}ฉ^{๕๙๑}ะ^{๕๙๒}น^{๕๙๓}   ๆ^{๕๙๔}

ตามพระบรมเทคนาพุทธภาษิตที่พรรณนามาข้างคณน
 เป็นอันแดงให้เห็นว่า การสร้างคัมภีร์พระไตรปิฎกเทคนา
 ฉบับนี้ นับเป็นกรรมทานการให้กรรมที่มีผลานิสงส์อย่าง
 ดาเดศ สามารถยังกรรมรดี กรรมปิตีปราโมทย์ให้บังเกิด
 แก่ผู้สร้างผู้ศึกษาดมมาปฏิบัติ ทั้งเป็นปัจจัยให้บรรลุถึง
 ความสิ้นทุกข์ขันธ์ทุกข์ ประสพเอกนิคบรมสุข คือพระ
 อมตมหานฤพาน โดยเหตุที่คัมภีร์พระไตรปิฎกเทคนาฉบับ
 นี้ เป็นพระคัมภีร์ที่ทรงคุณดมบัตพิเศษไพศาล มีประวัติ
 การณดับตอกนมาตงแต่ครั้งปฐมสังคายนาซึ่งขณะดงซึ่งใน
 ความอุปการชของฝ่ายบ้านเมือง จัดแปดเดะสร้างชนดวย
 ดิดำเรจโดยากยงนถ เป็นหลักดำนัญในการศึกษาดมมา
 ปฏิบัติ ประดิษฐานอยู่เดม่อนหนึ่งเป็นคำดดาแทนพระ
 องค์ดมเด็จพระดมมาดมพุทธเจ้า เป็นรากฐานในการดับ
 อายุพระพุทธคำดนาให้ตงมนนอยุนนาน ทั้งมีความดำนัญ
 ในทางคุณค่าอำนวยประโยชน์ดุดอย่างยิงใหญ่ เปரியบได้
 กับอนกชมณหรือมณโชติรดี และเดม่อนหนึ่งดอกไม้

เพราะฉะนั้นเป็นการสมควรแล้ว ที่ท่านดำรงชนพุทธ
บริษัท จะพึงเกิดปิติโสมมन्द์เฝือใจในธรรมทานการ

เพราะฉะนั้น^๕ ^๔เป็นการสมควร^๒แล้ว ^๑ททาน^๑ถ้า^๑ชุน^๑พุท^๑ช
บริษัท^๑ ^๑จะ^๑พึง^๑เกิด^๑บิต^๑ไต่^๑ม^๑น^๑ด^๑เอบ^๑อิม^๑ใจ^๑ใน^๑ธรรม^๑ทาน^๑การ^๑

ผู้สร้างพระไตรปิฎกฉบับนั้น ที่ได้ปฏิบัติจัดการไปแล้วด้วยดี
 นอกจากจะมีผลเป็นธรรมทานอันประเสริฐส่วนหนึ่งแล้ว ยัง
 มีผลอันดีเป็นพิเศษมหาศาล ในฐานะเป็นพระคัมภีรที่ดม
 บรณพร้อมด้วยคุณดมบัตเป็นพิเศษหลายประการ ทั้งเป็น
 พระคัมภีรทวจตรประณีตคงทนถาวร ถ้าหากพระคัมภีร
 ยังบังเกิดผลสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ศรัทธาบริบพัง และผู้ศึกษา
 ดมมาปฏิบัติได้มากมายอยู่เพียงใด หรือถ้ายังกงทนถาวร
 เป็นหลักดบอายุ พระพุทธศาสดาให้คงมั่นยังยืนอยู่ได้นาน
 เพียงใด ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดนิพพทรมหากุศล อำนวยผล
 สุขประโยชน์อันยิ่งใหญ่ไพศาลอยู่เนื่องนิตย และติดตาม
 ดนองผลช่วยคุ้มครองรักษา บรรดาท่านดฐชนทั้งหลาย
 ผู้สร้างพระคัมภีรนี้อยู่ตลอดไปเพียงนั้น ดังคาถาประพันธ์
 ธรรมภาษิตอันมีมาในธรรมปทรรคกถาว่า

“ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี

ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ

เอสาณิสํโส ธมฺเม สุจิณฺเณ

น ทุกฺกตํ คจฺฉติ ธมฺมจารี”

มีความว่า ธรรมเนียมแต่ ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
 ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมนำสู่มาให้ นี่อันดีในธรรม
 ที่ประพฤติดีแล้ว ผู้ประพฤติธรรมย่อมไม่ไปสู่ทุกข์ คึง

ในอาวสานแห่งพระธรรมเทศนา^๕ ขออำนาจแห่ง
 ธรรมทานการสร้างคัมภีร์พระไตรปิฎกเทศนาอันมีผลอันดี
 อย่างดำเดี๋ย ประกอบกับเดชาภาพแห่งพระธรรมอัน
 ประเสริฐที่ดมเด็จพระดมมาดมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว อัน
 พระสงฆ์สาวกรวบรวมไว้ดีแล้วในพระคัมภีร์^๕ ซึ่งรวบรวม
 รวมบรรจุครบองค์พระรัตนตรัย คือพระพุทธพระ
 ธรรมพระ และพระสงฆ์พระ ทั้ง ๓ ประการ จงช่วย
 อภิบาลคุ้มครองรักษาบรรดาท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย
 ผู้ประพฤติธรรมด้วยดี โดยมีศรัทธาอุดหนุนด้วย
 สร้างพระคัมภีร์ไว้ ขอจงเป็นปัจจัยช่วยน้อมนำอิสรวิมุต
 มนุญญผลมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสาร
 สมบัติ พร้อมทั้งประโยชน์ไฉตถิผลมาให้ และช่วยป้องกัน
 กันสรรพโรคภัยพิบัติอุปัทวันตรายทั้งปวง อย่าให้ใครของ
 มาพ้องพานจงบาราศ์ไกล ขอบุญกุศลอันพิเศษครั้งนี้ จง

เป็นพดวปัจจยให้ถึงซึ่งสวรรค์สมบัติและนิพพานสมบัติใน
 เบื้องหน้า ให้ดวงพ้นจากทุกคติวิสัยในสัมปรายภาพ ให้
 ประสพซึ่งเอกนิคบรมสุข ขอพระอมตมหานฤพาน

สัทธมตถุ สัทธมตถุ สัทธมตถุ อิทํ ผลํ ขอให้
 ธรรม ทานานิสงส์ผล ทังปวงดัง ที่ได้วิเศษชานามา แด่วข้างต้น
 จงเป็นผลดำเร็ว จงเป็นผลดำเร็ว จงเป็นผลดำเร็ว แก่
 ท่านดาราชนพุทธบริษัททุกถ้วนหน้า และถ้าท่านทั้งหลาย
 ได้ตั้งจิตอุทิศส่วนกุศลนี้ไปให้แก่ท่านผู้ใด ขอจงเป็นผล
 ดำเร็วแก่ท่านผู้นั้นโดยควรแก่คติวิสัย สัมตามมโนรทความ
 ปรรารถนา วิเศษชามาในราชเตมีฏกเทศนามทานกถา
 พอสัมควรแก่เวลา ยุติลงแต่เพียงนี้—เอวํ ก็มามา ด้วย
 ประการณะนี้

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
 จันทบุรี

พิมพ์ที่ไทยแบบเรียน (แผนกการพิมพ์)

๑๓๗-๑๓๘ หอสมุดแห่งชาติกรุงเทพฯ

นางบุบผา บรรณประดิษฐ์ ผู้พิมพ์ โฆษณา ๕๖